

”Vi spiller børn og unge gode til resten af livet”

**En introduktion til pædagogisk tænkning og praksis i
Fritids- og Ungdomsklubben Oliemøllen**

"Vi spiller børn og unge gode til resten af livet" En introduktion til pædagogisk tænkning og praksis i Fritids- og Ungdomsklubben Oliemøllen

© Copyright: Tekst, CUR

Fotos: Medarbejdere fra Fritids- og Ungdomsklubben Oliemøllen og Noémi Fodor Rasmussen

Tekst må gerne gengives med kildeangivelse.

Tekst:

Antropolog Noémi Fodor Rasmussen,
Center for Ungdomsstudier

Layout:

Noémi Fodor Rasmussen

Udgivet af:

Center for Dagtilbud og Kultur, Fritids- og Ungdomsklubben
Oliemøllen, Park Alle 4, 4230 Skælskør.

Redaktion:

Institutionsleder Steen Egedal Nielsen

April 2014

Lasertryk A/S

Oplag: 500 stk

Note:

Alle navne som er gengivet i præsentationen, er fiktive

Indholdsfortegnelse

Forord	3
1. Indledning.....	4
2. "Vi spiller børn og unge gode til resten af livet!" - Medarbejdernes perspektiver	5
3. Pædagogikken sættes i spil - Forskellige perspektiver på klubben.....	8
4. "Man kan tale med en voksen på en anden måde" - Perspektiver på de voksne	11
5. "Det er som et andet hjem" - Perspektiver på Ungdomsklubben.....	14
6. "Når pædagogikken rækker ud over klubbens rammer" - Klubbens betydning for lokalsamfundet	17
Opsamlende perspektivering	20
Metode	21

Forord

Fritids- og ungdomsklubben Oliemøllen ønsker med denne præsentation at give et indblik i det, som klubben tilbyder. Vi har inviteret Center for Ungdomsstudier (CUR) med i processen med at beskrive vores pædagogiske arbejde og hvilket aftryk, vi sætter i børn og unges liv. De har set os over skuldrene, mens vi har arbejdet og fået personale, medlemmer, forældre og samarbejdspartnere til at komme med deres perspektiver på klubbens arbejde og hvilken betydning, den har for dem selv/deres barn eller lokalsamfundet.

Håbet er, at præsentationen foruden at tegne et billede af Oliemøllens tænkning og praksis, kan være til inspiration for pædagogisk arbejde i andre sammenhænge.

Steen Egedal Nielsen, Institutionsleder

Fritids- og Ungdomsklub Oliemøllen

1. Indledning

Solen skinner fra en skyfri himmel. Det er eftermiddag, og børnene i Fritidsklubben Oliemøllen fylder klubbens ude- og indeareal med liv.

To piger kommer cyklende på en BMX, den ene stående bagpå: *"Se os!" råber en af pigerne.* Et andet sted har tre piger slået sig ned i hver deres hængekøje, der flittigt bliver brugt til at se, hvor højt de kan svinge, om de kan røre hinandens fødder, hvis de svinger på samme tid, alt imens snakken falder på musikfestivalen *"Vilde Vulkaner"*.

"Godt gået!" Råbene fra en fodboldkamp, der finder sted et stykke væk fra de svingende børn, høres tydeligt. En medarbejder er ved at udfordre to af klubbens børn i fodbold. En pige kommer løbende: *"Må jeg være med?"* Længere henne hjælper en medarbejder en af klubbens drenge med at indstille værktøjsbænken, så en hjemme-støbt nøgle kan files færdig.

En flok piger kommer gående med en kvindelig medarbejder. Håret er sat, og snart er de i gang med at posere foran kameraet. Fra klubbens musiklokaler høres tonerne fra *"One Direction"*. Et af klubbens bands har øvetid sammen med to musikmedarbejdere. Pludselig kommer børn løbende fra alle steder – caféen har åben, og i dag står den på pizzatoast.

At træde ind på Oliemøllens areal kan forekomme temmelig kaotisk. Der er børn og unge alle vegne, som har gang i forskellige aktiviteter, hænger ud, råber, løber og snakker på livet løs. Og ved første øjekast kan det forekomme som et aktivitets-sted, der blot skal underholde børn, inden de skal videre til sport, hjem eller lignende. Og det er også rigtigt nok: Fritids- og ungdomsklubben Oliemøllen tilbyder rigtig mange aktiviteter, men den er dog også meget mere end blot et aktivitetssted.

Det er netop dette "mere" der er fokus på at beskrive i denne introduktion til Oliemøllens tænkning og praksis, og er derfor ikke en slaviske gennemgang af alle klubbens aktiviteter og tilbud.

Noémi Fodor Rasmussen

Center for Ungdomsstudier

2. "Vi spiller børn og unge gode til resten af livet!" - Medarbejdernes perspektiver

Sloganet *Vi spiller børn og unge gode til resten af livet* står på Oliemøllens hjemmeside og på et stort farverigt skilt inden for døren i klubben. Sloganet afspejler klubbens vision, der mere konkret dækker over at udvikle *personlige, sociale, faglige og navigations-kompetencer* hos børn og unge.

Spørger man medarbejderne, viser det sig, at visionen ikke blot er 'til pynt', men er et gennemtænkt og brugbart pædagogisk pejlemærke. Visionen præger medarbejdernes daglige arbejde og er desuden med til at strukturere klubbens aktiviteter.

Når man selv har ansvar for at lykkes i sit liv, så er det nemmeste at vælge det trygge

Klubben har det udgangspunkt, at børn og unge vokser op i en tid og en kontekst, hvor de selv er ansvarlige for at lykkes. De ønsker derfor ikke

at træde ved siden af og opleve at fejle. Det får dem til at søge det trygge og kendte. Børn og unge har derfor brug for frikvarterer, hvor de ikke selv er ansvarlige for at lykkes. Derfor har klubben fokus på at skabe strukturerede frirum, hvor medlemmerne kan udfolde sig i trygge rammer.

"At gå til noget"

- Strukturen underbygger pædagogikken

Med udgangspunkt i antagelsen om at børn og unge naturligt søger det trygge har klubben organiseret nogle af sine aktiviteter omkring *hold*. Konkret betyder det, at medlemmerne melder sig på et eller flere aktivitetshold, som de efterfølgende "går til" hver uge (en-to gange alt efter aktiviteten) i 10 uger. Holdene spænder bredt fra pigefodbold, computer, kreativt værksted, musik, skydning, kokkeskole til mode, skønhed og lækkert hår m.v.

Medlemmerne vælger ud fra egen interesse at deltage på et hold, men forpligter sig samtidig til at være aktivt deltagende på holdet og melde afbud, hvis de ikke kommer.

Den samme medarbejder er ansvarlig for holdet gennem hele perioden, hvilket får mange medlemmer til at vælge sig ind på hold, hvor de ikke nødvendigvis er dygtige eller kender de andre i forvejen – de føler sig nemlig trygge ved medarbejderen og situationen. Trygheden opbygges gennem relationen til medarbejderen og oplevelsen af, at det er medarbejderen, som sætter rammen for aktiviteten.

Faglige kompetencer udvikles

"På holdene arbejder vi med at udvikle konkrete faglige kompetencer hos medlemmerne såsom at mestre et håndværk, en sportsgren, et musikinstrument osv."

Holdene er en måde, hvorpå medlemmerne udvikler faglige kompetencer. Faglige kompetencer udvikles ved, at medarbejderne bygger oven på fagligheden fra gang til gang frem for at begynde forfra. På musikholdene bliver numrene sværere med tiden, og der skal optrædes på en scene. På kokkeskolen bliver opskrifterne mere krævende osv. Det er med til at sikre progression og udvikling i aktiviteten.

Flere af holdene fortsætter også efter de 10 uger i en version 2.0 og 3.0, hvor de interesserede kan dygtiggøre sig endnu mere.

Formålet med, at medlemmerne afprøver nye aktiviteter, lærer at mestre et håndværk eller udvikler en faglighed, er primært at give dem en succesoplevelse. Når medlemmerne oplever at lykkes, er der stor sandsynlighed for, at det giver dem mod på at afprøve og lære nyt også i andre sammenhænge. Formålet med holdene rækker derfor ud over den konkrete aktivitet.

Sociale og personlige kompetencer

"Vi udarbejder læringsmål til hvert hold. Det er med til, at vi fastholder fokus på det, vi ønsker at udvikle hos børnene"

Det er vigtigt for Oliemøllen at fastholde "det bredere formål" for aktiviteterne. Derfor udarbejder de til hvert hold nogle klare pædagogiske læringsmål i forhold til "relationelle kompetencer" og "nye fællesskaber". I praksis betyder det, at medarbejderne observerer medlemmernes relationer for efterfølgende at sammensætte grupper internt på holdet på tværs af alder, køn, baggrund og skoleklasser. Medarbejderne bruger desuden en logbog undervejs i forløbet, hvor de beskriver den enkeltes udvikling og evaluerer forløbene. Til slut evalueres også med medlemmerne for at sikre udvikling i aktiviteten fremadrettet.

Samtidig opfordrer medarbejderne børnene til at hjælpe og respektere hinanden på trods af forskellige læringstempi og forskellige færdigheder. Ved at sammensætte grupperne strate-

gisk og få børnene til at hjælpe hinanden opbygges et interessefællesskab, der bygger på relationer, som medlemmerne ikke naturligt selv ville vælge. På den måde bruges de trygge rum til at flytte medlemmerne ud af deres komfortzone. De lærer at indgå i nye relationer.

At sige til og fra og respektere andres grænser

"En vigtig kompetence, vi ønsker at give medlemmerne med på deres videre rejse i livet, er evnen til at sige fra, sætte grænser og respektere andres grænser."

Klubben arbejder på at udvikle denne evne ved at holdningsbearbejde frem for at give medlemmerne færdige svar. Det gør de fx igennem klubbens mobbepolitik, der ikke handler om, at personalet skal være dommer over en handling men i stedet sikre, at 'offeret' sætter grænser, og 'krænkeren' respekterer disse:

"Vi siger ikke hele tiden, hvad der er rigtigt og forkert, men hvis et barn siger noget, som er uhensigtsmæssigt, så kan vi spørge: "Hvad kunne du sige i stedet for?" Vi får dem til at reflektere, hvilket er med til at udvikle deres sociale kompetencer."

Evnen til at reflektere og analysere en situation er vigtig at give medlemmerne med videre, da færdige svar sjældent kan bruges i andre kontekster. På denne måde opnår medlemmerne en kompetence, som er 'flytbar' og brugbar i andre

sammenhænge i deres liv: Derhjemme, i skolen, til andre fritidsaktiviteter m.v.

"Hvor skal jeg hen?" – Redskaber til at navigere i en verden fuld af valg

Evnen til at reflektere arbejder medarbejderne også med i forhold til de mange valg, børn og unge bliver bombaderet med fra en tidlig alder. De skal vælge valgfag og linje i forbindelse med skolen, og senere hvilken uddannelse, de skal satse på mv. For at træffe gode valg, kræver det selvindsigt i egne ønsker, kompetencer og muligheder.

Det er derfor vigtigt også at arbejde med børnenes og de unges navigationskompetencer:

"Vi forsøger at guide dem ud fra vores relation og konkrete kendskab til deres evner, så de oplever, at de ikke står alene med hele ansvaret. Det gør vi ved at stille spørgsmål, der får dem til at reflektere over, hvad de kan – og dermed deres muligheder."

Både de faste forløb og den daglige kontakt med medlemmerne i de mange værksteder og aktiviteter skaber et udgangspunkt for, at medarbejderne kan tale med det enkelte barn og den enkelte unge om kompetencer, drømme om fremtiden og hvad der skal til for at nå derhen.

3. Pædagogikken sættes i spil – Forskellige perspektiver på klubben

I undervisningslokalet bagerst i klubben er væggene pyntet med fotos af medlemmer fra klubben, der poserer foran kameraet med opsat hår og lakerede negle med mønstre. I lokalet er stolene stillet op i en rundkreds, og på et bord ligger hårlak, glattejern, hårelastikker og andre skønhedsprodukter.

Døren går op, og inden for de næste par minutter har 12 af fritidsklubbens børn fundet vej til en stol. Alle har de det til fælles, at de har meldt sig til *Mode, skønhed og lækkert hår* – et af fritidsklubbens mange hold.

En kvindelig medarbejder tager tre skitsetegninger frem og viser dem til børnene. Skitserne skal forestille en af klubbens mandelige medarbejdere med tre forskellige frisurer. "*Kan I gætte, hvilken af frisurerne han har valgt?*", spørger medarbejderen ud i rummet. "*Nummer 2*", "*Nummer 1*", lyder

det tilbage. "*Det blev faktisk nummer 2*", afslører medarbejderen. Ind træder den mandlige medarbejder med langt hår. Det er manden, som er afbilledet på tegningerne. Den næste times tid er afsat til at klippe hans lange hår – med hjælp fra holdets børn! Han bliver sat i en stol i midten, hvorefter børnene hele tiden bliver inddraget; "*Hvad skal vi først spørge kunden om?*", "*Hvad tror I er vigtigt for at gøre kunden glad?*"... spørger den kvindelige medarbejder, som har en frisøruddannelse med i bagagen.

Børnene byder ind med spørgsmål til "kunden" og stiller sig op for at se og prøve, hvordan en klipning skal gennemføres. Samtalen falder på hvad et *håndværk* er, hvordan man bliver frisør, og "kunden" kommer med feedback på børnenes service. Koncentrationen er høj, og "kunden" udtrykker tilfredshed, inden han igen forlader lokalet.

Mode, skønhed og lækkert hår kan umiddelbart lyde som en aktivitet, der ikke har meget at gøre med refleksion og udvikling. Ovenstående glimt fra fritidsklubben er dog med til at vise, hvordan medarbejderne bevidst arbejder på at inddrage børnene i aktiviteten og drejer samtalen ind på relevante emner som *håndværk, god service* og *uddannelse*. Der er altså langt flere aspekter i spil på de forskellige hold, end det måske ser ud til ved første øjekast.

Klubben har som tidligere beskrevet nogle helt klare visioner for aktiviteterne i klubben. I de næste afsnit udtrykker medlemmer og forældre, hvordan de oplever klubben. Mere konkret fortæller de om at være med på hold i klubben, og hvilken betydning medarbejderne har for dem.

”Man lærer noget nyt og andre at kende”

I samtaler med børnene udtrykker de tydeligt, at det både er sjovt og godt at gå på de forskellige hold. Naja fra 4. klasse fortæller, hvorfor hun valgte *Mode, skønhed og lækkert hår*:

”Der var meget, som lød godt, men så når man prøvede det, så ville man også gerne prøve noget mere, for man lærer hele tiden noget nyt.”

Det at lære noget nyt har stor betydning for motivationen.

Eva går i 4. klasse og er med klubben til skydning en gang om ugen i den lokale skytteforening. Hun fortæller:

”Det er sjovt. Man lærer nye at kende og man får styrket sin koncentration. For man skal være rigtig koncentreret. Mine skud er stadig lidt højt oppe, så der er noget at træne.”

Eva fremhæver det gode ved at møde andre, og peger samtidig på, at det motiverer hende, at der fortsat er noget at træne, hun kan stadig blive bedre.

At det er godt at lære noget nyt, er en vigtig pointe hos rigtig mange af medlemmerne, både når de vælger sig ind på hold, der dækker over en interesse, de har i forvejen, eller kaster sig ud i noget de aldrig har prøvet før. Det viser, at de har stor interesse i at udvikle deres kompetencer, og klubbens hold er med til at opfylde denne interesse.

Tryghed og progression

Natashia, der i længere tid har været med på musikholdet, fortæller om hendes oplevelser:

”Det gode er også, at man lærer andre at kende som man ikke kendte før. Man får snakket sammen, og fx på musikholdet optræder vi meget. Nogle gange kan man godt have scenskræk, men så bliver man bedre og bedre.”

Hun giver også udtryk for, at der sker en udvikling, når man er med på et hold i længere tid, i hendes tilfælde i forhold til det at stå på en scene. Hendes udtalelse viser desuden, at det ikke altid er let at lære noget nyt, men når man lærer de andre at kende over tid og gentagne gange bliver udfordret, er det nemmere at udvikle sig.

De forskellige udtalelser viser, at holdstrukturen skaber et trygt rum, hvor mange oplever at udvikle sig socialt og fagligt.

Medlemmerne taler generelt positivt om holdene og det at gå til noget sammen med andre fra klubben. For nogle medlemmer er holdene hovedårsagen til, at de møder op i klubben, mens det for andre er en blandt flere grunde til, at de går i klub; de er typisk med på de spontane aktiviteter, hænger ud i caféen mv. Der er også nogle som kun vælger de spontane aktiviteter og fællesskaber. Det viser, at klubben kan rumme forskellige brugertyper.

4. "Man kan tale med en voksen på en anden måde" – Perspektiver på de voksne

Det er sen eftermiddag. Dagens hold er afsluttet, heriblandt computerholdet. Men en gruppe børn er blevet hængende foran skærmene sammen med en medarbejder. Der bliver ivrigt kommenteret på to drenge kamp om at slå hinanden i et strategispil, Oliver er en af dem. Stemningen er god og det er tydeligt at mærke, at de alle har noget sammen.

Oliver går i 5. klasse og er kommet et år for tidligt i skole. Det har ikke været nogen hindring før, for han er fagligt rigtig dygtig. Men de senere år har det sociale været en udfordring, dog virker det til, at det primært er i skoleregi. Det er svært at finde legekammerater i skolen, og lærerne beskriver ham som introvert, da han ofte er at finde i sit eget selskab.

Anderledes ser det ud i klubben. Når Oliver bliver hentet i klubben, sidder han som i ovenstående beskrivelse ofte ved computerne sam-

men med en gruppe andre børn og råber begejstret, mens de lever sig ind i spillet. Hans mor fortæller:

"Motsat på skolen, så sidder han ikke med hættten over hovedet og gemmer sig. Han er altid glad, når han bliver hentet."

Når Oliver trives i klubben, så skyldes det ifølge hans mor, at han føler sig tryk ved at være der. Trygheden er opstået på baggrund af gode relationer til medarbejderne, som han "laver noget sammen med" og som "ser ham med andre øjne".

Den uformelle relation til de voksne
Oliver giver udtryk for, at han er rigtig glad for de medarbejdere, han gentagne gange har lavet ting med i forbindelse med værkstederne, hold og andre forløb.

For Oliver er den fælles interesse og aktivitet med en medarbejder grundlaget for en mere uformel og nær relation end dem, han kender fra skolen. Den uformelle rolle skyldes især, at medarbejderne hverken skal give Oliver karakterer, lommepege eller udvælge ham til 1. holdet – ”de har ikke noget på ham”. De har, som tidligere beskrevet, et projekt, som rækker ud over selve aktiviteten, og derfor fungerer aktiviteten som et fælles tredje, der bl.a. bruges til at opbygge tillid til Oliver og give ham mod og lyst til at prøve nyt fagligt såvel som socialt.

Olivers mor fortæller:

”De ser og vurderer Oliver med andre øjne. Det giver ham et skub til at turde noget mere, sige fra over for nogen, og sige, at det vil jeg gerne prøve – mere end man ser det i skolen. Det betyder også, at han i klubben snakker med stort set alle ligegyldig alder, og hvad de laver”.

Klubmedarbejderne oplever børnene i en anden kontekst og andre situationer, end lærerne i skolen gør. De har et andet udgangspunkt at betragte børnene fra. Klubmedarbejdernes ”nye øjne” og anderledes vurdering af børnene, kan give dem lyst og mod på at prøve nyt fagligt såvel som socialt.

For Oliver har sceneskiftet fra skolen til klubben derfor stor betydning for hans udvikling.

De voksne er gode til at rose

Andre medlemmer giver også udtryk for, at de voksnes tilgang har betydning for dem. Natasha, Nikolai og Iris fortæller.

*”De siger tit, ’godt klaret!’...”
”Ja, og så får man mere lyst til det, man laver”
”Man føler, at man er god til det”
”Det gør mig mere selvsikker”
”Fx den anden dag, så skulle jeg spille en meget svær sang, og så klappede den voksne mig på skulderen. Det betød meget for mig.”*

For denne gruppe, har det stor betydning, at medarbejderne har en anerkendende tilgang, der på samme måde som med Oliver har betydning for deres udvikling. Når medlemmerne får lyst og mod på at prøve noget nyt, så handler det bl.a. om medarbejderens omgangstone og tilgang i øvelokalet m.v.

”Det er rart at kende en, som ikke er på samme alder”

Simon fra 4. klasse kommer med hans perspektiv på relationerne til medarbejderne:

”Når man har hold sammen med de voksne, så lærer man dem bedre at kende. Jeg synes, det er rart at kende en, som ikke er på samme alder. Man kan lære meget af dem, og man kan snakke med dem på en anden måde.”

Simon fremhæver det gode ved at have en relation til nogle, der har en større livserfaring: De kan lære ham noget nyt, og han kan tale med dem på en anden måde.

Simons oplevelse af voksenrelationen som noget ”rart”, og nogle man kan tale anderledes med, deles af mange af medlemmerne. Det kan skyldes, at børn og unge bruger rigtig meget tid sammen med jævnaldrende, der er en del af den samme kontekst, som dem selv. Voksne er derimod et andet sted i livet og kan derfor komme med andre inputs og perspektiver såvel fagligt som socialt. Når medarbejderne sam-

tidig ikke "har noget" på børnene – de skal ikke sikre en bestemt faglighed hos børnene – så giver det en unik mulighed for at være gode sekundære voksne.

Proaktive og nysgerrige voksne

Flere af medlemmerne giver også udtryk for, at medarbejderne spiller en vigtig rolle i forhold til konflikter.

Peter fra 6. klasse fortæller, at han har været uvenner med en fra klubben. De kom op at slås, og selvom det ikke foregik i klubben, så var det de voksne fra klubben, som hjalp ham ud af det. *"De ringede til os begge to, og det gjorde, at vi nu er venner... nu er det hele godt igen".*

Maya, der også går i 6. klasse, supplerer Peters fortælling:

"Da jeg lige var startet på en ny skole, kunne jeg ikke gå ud af klassen, uden at to drenge stod klar til at mobbe mig. Så nede i klubben, der sad vi og snakkede med de voksne, og så blev vi gode venner. Senere trak de os til side og spurgte, om vi stadig var okay".

Olivers mor fortæller også om voksne, der tager del i konflikterne:

"Oliver oplever, at de voksne lytter, når han siger noget. Hvis han fx synes, at nogle børn fyrer for meget groft sprog af, så henvender han sig til en voksen, som straks tager hånd om det. Det er godt, når man er 10 år at have tilknytning til voksne, som man føler lytter og tager én seriøst".

Disse fortællinger indikerer, at medarbejderne tager aktivt del i medlemmernes konflikter, hvad enten de finder sted i klubregi eller andre steder. De oplever endda, at der bliver fulgt op på problemerne – de voksne sidder ikke og venter, men er proaktive i hele processen.

For medlemmerne har det stor betydning i deres hverdag, at de voksne aktivt tager del i

deres udfordringer og tager dem seriøst, når de henvender sig.

Det har også stor betydning for forældrene, at de oplever de voksne som rammesættende. En far til en dreng i fritidsklubben fortæller:

"Der er ikke mange problemer her i klubben, ikke store, og hvis der er, så ved jeg at de tager fat i dem med det samme. Det er godt at vide."

Det er en tryghed for faren at vide, at konflikter ikke bliver store i klubben, da medarbejderne tager fat i problemerne. Det er med til at sikre trivsel og mindre mobning.

Det større projekt

Fortællinger fra forældre og medlemmer er med til at illustrere, at klubben og medarbejderne har betydning for medlemmernes udvikling og trivsel. Medarbejderne tager med deres proaktive tilgang del i medlemmernes konflikter, og skaber tryghed for både medlemmer og forældre. Klubbens hold bliver desuden fremhævet som et sted, hvor medarbejderne skaber tryghed, der giver børn og unge lyst til at prøve nyt, indgå i nye relationer m.v. Succesoplevelserne og de nye relationer gør det nemmere for medlemmerne at indgå i klubbens mere uformelle sammenhænge.

Ovenstående fortællinger afspejler pædagogikprofessor Thomas Ziehes forskellige voksenroller, som Oliemøllen arbejder bevidst ud fra:

Formgiveren, der via sin egen person og måde at handle på skaber trygge rum for unge uden at kræve en ensretning.

Tour-guiden, der følger med i unges processer, fordi han/hun selv har været der før eller har en større livserfaring med at navigere i ukendt terræn.

Motivatoren/inspiratoren, der udfordrer unge til at træde ud over den personlige komfortzone og møde det, som er anderledes.

5. "Det er som et andet hjem" – Perspektiver på Ungdomsklubben

Det er mørkt udenfor. Fra klubbens hal lyder høje råb. Der er fuld gang i en fodboldkamp, i dag er det mod en anden ungdomsklub. I al-rummet er stearinlysene tændt og det elektriske lys dæmpet, mens musikken brager ud af højtalerne. En gruppe piger er samlet ved et barbord. Den ene har sin computer tændt og sidder med en medarbejder og knokler med en engelsk stil. De andre sidder bøjet over en telefon, som de viser til en anden medarbejder. "Se, er han ikke sød?", spørger en af pigerne. "Jo, meget, hvor kender du ham fra?", - "Facebook", svarer pigen. Snakken fortsætter omkring bordet, mens der i køkkenet er lagt an til kagebagning. I et tilstødende lokale er to drenge ved at udfordre hinanden i fodbold på Playstation, og længere nede ad gangen spilles der musik på klubbens musikinstrumenter.

Ovenstående er glimt fra en hverdagsaften i ungdomsklubben, der har åbent tre aftener om ugen. Medlemmerne, som møder op, er mellem 13 og 17 år. Stemningen er hyggelig og uformel, samtidig med at der foregår en lang række aktiviteter som fodbold, computerspil, musik, hiphop, UK-på-vægten m.v. Nogle aktiviteter er planlagte, andre spontane. En del af dem skal medlemmerne meldes sig til, for efterfølgende

at møde op 10 gange, på samme måde som i fritidsklubben.

Det er de samme medarbejdere, der varetager ungdomsklubben som fritidsklubben, og da størstedelen af medlemmerne har gået i fritidsklubben siden 4. klasse, kender de unge og medarbejdere hinanden særdeles godt. Når samtalen fx falder på kærester, så afspejler det en relation, som mange af medlemmerne fremhæver som noget helt særligt. På grund af den store tillid inddrager de gerne de voksne i klubben i store dele af deres liv.

"De kender os, og hjælper os" – Navigationskompetencer

Den langvarige relation betyder ifølge de unge, at de voksne kan se på dem, hvordan de har det, og i tidens løb har de hjulpet dem på forskellige områder: Fx fortæller en dreng fra 6. klasse:

"De kan se på én, at man ikke har det godt. Så trækker de én til side og snakker med én. Og så kan de hjælpe én, skolemæssigt, på alle punkter. Jeg synes, de har hjulpet mig meget, især skolemæssigt".

Skolen fylder rigtig meget for denne aldersgruppe. Derfor har det stor betydning for dem,

at de voksne i klubben bruger tid på at hjælpe med lektier.

En pige fra 10. klasse forklarer, at de hver tirsdag laver engelsk stil i klubben, hvor de får hjælp af de voksne.

Hendes veninde supplerer:

"Det kan være svært med skolen, man skal allerede have valgt, hvad man vil være, altså med uddannelse. Der ligger så meget pres. Der er det godt at snakke med de voksne, de kender os jo, og så har de også selv skulle vælge engang".

At de voksne er gode at snakke med, er en gennemgående opfattelse. Samtidig peges der på, at der i ungdomsklubben er tid og ro til at få hjælp til stile og andre lektier af medarbejderne, som samtidig guider og hjælper i svære valg omkring skole, familieliv mv.

Når de unge fremhæver deres relation til de voksne, så kan det ses i lyset af, at unge i 14-16 års-alderen ikke har mange gode sekundære voksne i deres liv, som har en intensjon, der rækker ud over de faglige færdigheder, som er knyttet til aktiviteten; at lære at regne i matematiktimen, blive træningsklar til fodboldkampen på søndag m.v. I klubben møder de unge voksne, som lytter, spørger ind til deres situation og hjælper dem ved aktivt at tage del i de konflikter eller udfordringer, de har.

"Her kan man både være alene og sammen med andre"

På samme måde som i fritidsklubben, så er aktiviteterne med de andre og med medarbejderne en vigtig del af de unges valg om at komme. En dreng på 16 år siger:

"Jeg har brugt meget af min fritid hernede, hvor vi kan lave rigtig meget. Vi kan komme til alle mulige aktiviteter med de voksne, være sammen med de unge ... Det er jo ret fedt."

Aktiviteterne og fællesskabet værdsat. Men fællesskab handler ikke altid om at lave noget sammen, en anden dreng fortæller:

"Jeg bruger også meget tid på at spille musik i musikrummet. Nogle gange spiller jeg sammen med andre, men jeg spiller mest for mig selv. Hvor jeg har lidt ro".

Selvstændig fordybelse er altså også en mulighed i ungdomsklubben. Han fortæller videre, at han har et trommesæt derhjemme, men at der er noget hyggeligt ved at spille i klubben, hvor de andre er lige uden for døren, og der er flere musikinstrumenter til rådighed.

"Nu spiser jeg kun en halv pose chips om ugen" - Motivationen kickstartes

En af klubbens såkaldte hold er *UK-på-vægten* – et kost og motionshold, der bygger på en kombination af informationer og praksis. Der bliver både lavet mad sammen, løbet, trænet og vejledt i hjemmeopgaver. Tre piger fortæller, at de har meldt sig på holdet og desuden går til hip hop en af de andre aftener. Pigerne ligger ikke skjul på, at de ikke normalt plejer at være aktive og tænke på deres sundhed. Men i forbindelse med *UK-på-vægten* har de sat nogle helt konkrete mål, de vil opnå i løbet af de 10 uger.

En af pigerne uddyber:

"Jeg er for tynd og har taget 2 kg på. Jeg er gået fra at spise en pose chips hver dag, til at spise en halv om ugen. I stedet spiser jeg mere sundt og løber flere gange om ugen. Jeg kan allerede mærke, jeg er mere frisk. Jeg troede aldrig, jeg ville blive glad for at løbe."

Pigen er selv overrasket over den positive udvikling, hun efter bare tre uger har opnået; hun har oplevet glæden ved en bedre fysik og sundere spisevaner.

Den ansvarlige medarbejder for UK-på-vægten fortæller, at de 9 piger, som har tilmeldt holdet, tilsammen er blevet 140 cm mindre i livvidde på de tre første uger, inklusive ovenstående piges vægtforøgelse. Pigerne tilhører en gruppe, som igennem mange år har haft svært ved at finde motivationen til en sund livstil.

Pigerne giver udtryk for, at det betyder meget, at holdene finder sted i klubben.

"Vi kender stedet og medarbejderen. Jeg tror ikke, jeg ville være med, hvis det fx var i Slagelse."

Kendskabet til stedet og relationen til medarbejderen er en vigtig faktor for hendes engagement og lyst til at udvikle sine kompetencer.

Relationer ud af klubben

Nogle af holdene er arrangeret i fællesskab med Ungdomsskolen og er derfor åbne for unge, der ikke er medlemmer af klubben. Et af dem er *Mode, skønhed og lækkert hår*. En pige fra ungdomsklubben fortæller:

"Man møder andre fra andre skoler. Der er flere af dem, som jeg er begyndt at tale meget med."

Pigen, der ikke går til noget ud over ungdomsklubben, fortæller, hvordan hun oplever at relationen til de andre deltagere på holdet, er begyndt at blomstre.

Flere af drengene fremhæver også det gode ved, at ungdomsklubben arrangerer aktiviteter, der inkluderer unge udenfor klubben:

"Man møder nye her i klubben. Ligesom i dag, hvor vi laver en fodboldturnering mod en anden ungdomsklub. Det er godt at møde nye, så går man ikke sammen med de samme hele tiden."

Tilsammen giver de unges fortællinger et billede af en klub, der danner en ramme om de unges fritidsaktiviteter, fællesskab og kompetenceudvikling. Det er et sted, hvor de både kan være sammen og alene, finde tid og ro til lektierne og få en snak med en medarbejder, som typisk har kendt dem siden de gik i 4. klasse. Måske er det derfor, at mange af de unge omtaler deres klub, som "deres andet hjem".

6. "Når pædagogikken rækker ud over klubbens rammer" - Klubbens betydning for lokalsamfundet

I samtaler med medlemmer, deres forældre og eksterne samarbejdspartnere til klubben fremgår det, at Oliemøllen ikke blot har betydning for medlemmerne, men også for lokalsamfundet.

Der skabes bro mellem forskellige kulturer

Ibrahim er far til en dreng fra fritidsklubben. Som ung var han selv medlem af både fritids- og ungdomsklubben og har derfor nogle perspektiver på klubbens betydning for lokalsamfundet, der bygger på flere års personlig erfaring. Han fortæller:

"Her i klubben opstår der venskaber mellem børnene, der er med til at bygge bro mellem danskere og udlændinge, for her har alle den samme plads. Når udlændige og danskere kender hinanden, så er der ikke problemer mellem dem i fremtiden. Der er mindre spænding i luften."

Relationerne og den ligeværdige plads i klubben har betydning for lokalsamfundet på den lange bane. De kulturelle forskelligheder der potentielt kan skabe konflikter og spændinger i byen, er ifølge Ibrahim ikke dominerende i byen. Han forklarer, hvordan han konkret oplever det:

"I Skælskør hilser og smiler folk til mig gaden og i butikker. For et år siden flyttede jeg til en anden by. Her ser mange mistroisk på mig, fordi jeg er mørk. Der er mange spændinger mellem danskere og udlændinge generelt i byen."

Ibrahims forskellige oplevelser af hvordan folk møder ham, er med til at illustrere, hvordan Oliemøllens fokus på at skabe nye fællesskaber og respektere hinandens forskellighed kan have stor betydning for, hvordan borgerne i

byen møder hinanden, og er med til, at bygge bro mellem forskellige kulturer.

Relationer på tværs af byen

Det er ikke kun dansk og udenlandsk kultur, klubben er med til at bygge bro imellem. De fleste af Oliemøllens medlemmer er fordelt på byens fire skoler, hvoraf de fleste bor tæt på skolen. Mange af klubbens medlemmer ville ikke møde hinanden, hvis de fravalgte klubben, da de fleste primære relationer skabes i klasse-sammenhænge eller på vejen/gården. Når 40% af medlemmerne i fritidsklubben samtidig ikke er foreningsaktive, så er berøringsfladen med børn og unge fra andre dele af byen stort set være fraværende – hvis det ikke var for klubben.

I samtaler med medlemmer og forældre om foreninger, fremgår det, at selv de medlemmer, som er foreningsaktive, ikke nødvendigvis får nye relationer igennem deres forening.

En far til en dreng i fritidsklubben fortæller:

"Der er stor forskel på at gå i en forening og i klubben. Min søn går til karate, men det er kun en time og så hjem. Selvom han træner med de samme, så kender han dem ikke ret godt. Der er ikke det samme fællesskab som her i klubben."

Faderens fortælling peger på, at relationer ikke automatisk opstår blot ved at være i samme lokale en gang om ugen. Fællesskabet i klubben, som han og andre forældre og medlemmer gentagne gange omtaler, bygger altså på mere end det at lave noget sammen en gang imellem. Foruden den kontinuerlige kontakt til hinanden, er den et resultat af medarbejders fokus på at skabe rammer og situationer, hvor relati-

oner kan opstå, der også rækker ud over klassefællesskabet.

Ud over at medlemmerne udtrykker glæde over nye relationer, så illustrer de ovenstående eksempler, at klubbens rammer og pædagogik er med til at bygge bro mellem byens mangfoldige kulturer, forskellige boligområder og skolars klassefællesskaber.

Sociale kompetencer – også på den lange bane

Formanden for en af byens foreninger har stiftet bekendtskab med Oliemøllen på forskellige måder, bl.a. ved at en gruppe ungdomsklubdrengene for nogle år siden af flere omgange henvendte sig til foreningen for at låne nogle redskaber. Formanden fortæller:

"Vi bliver tit positivt overraskede, når der kommer en, som kan ligner en bandit, men som kommer og spørger pænt. Det er jeg sikker på, de har fra klubben."

Han forklarer videre:

"Jeg tror på, at personalets omgangstone og forventninger til, at man opfører sig ordentligt, har betydning, når man henvender sig andre steder senere hen. Det er jeg ikke et sekund i tvivl om. Jeg tror på, at det sætter spor."

Det positive møde med ungdomsklubdrengene udviklede sig til et kontinuerligt samarbejde mellem flere af drengene og foreningen, som er fortsat selv efter drengene blev for gamle til ungdomsklubben. Formanden fortæller om samarbejdet:

"Jeg har et par af de der drenge som instruktører på mine hold. Det er da nogle af dem, jeg satser på. Der har jeg stor tro på, at klubben har en indvirkning på, at de ved, at de kan komme hen til en voksen og spørge om hjælp. De har fået skabt en tillid til voksne."

Formandens udtalelser om drengenes gode opførsel, tillid til voksne og mod på at kaste sig ud i en ny og ukendt rolle som instruktører viser, at klubbens ønske om at spille børn og unge gode til resten af livet kan ses i disse drenge. Fundamentet er lagt for at respektere andre mennesker, turde indgå i nye fællesskaber og påtage sig ansvar og indgå i ukendte roller. De sociale kompetencer, som medlemmerne kan udvikle i klubsammenhænge, er derfor til gavn på den lange bane for både medlemmer og andre aktører.

Klubben bygger bro til foreningslivet

Fritidsklubben samarbejder også med foreningslivet i forbindelse med skydning og gymnastik. Skydning foregår i skytteforeningens lokaler, mens gymnastik er i klubbens egen hal. Begge aktiviteter varetages af en foreningsmand. Formanden for skytte- og gymnastikforeningen fortæller om samarbejdet:

"Jeg møder nogle af de børn, som ikke normalt er engageret i foreningslivet, og som har deres tryghed hernede i klubben. Det er svært at få dem engageret i foreningslivet, da de ikke lyst til at møde et hold, hvor alle er super dygtige. På denne måde er de sammen med dem, de render og leger med til dagligt, og kan få opbygget lysten til sporten."

Udtalelsen illustrerer, at samarbejdet sikrer den tryghed, 'foreningsløse' medlemmer har brug for, når de skal stifte bekendtskab med foreningslivet.

Flere af medlemmerne er efterfølgende selv mødt op i skytteforeningen, da de har oplevet glæden ved skydning eller gymnastik. På den måde er klubben med til at bygge bro mellem 'foreningsløse' børn og foreningen.

Opsamlende perspektivering

Klokken er blevet 22.00. En gruppe unge bestående af medlemmer af ungdomsklubben og "udefrakommende" hænger ud i køkkenet. De er ved at slukke tørsten efter to timers hip hop træning. Snakken falder på den kommende danseopvisning/konkurrence mod andre ungdomskubber. Det er tydeligt at mærke, at de går op i det og ser frem til begivenheden. En medarbejder spørger nysgerigt ind til omfanget af konkurrencen, og om de føler sig klar. I baggrunden går en anden medarbejder rundt og slukker musikken og computere. Der råbes "farvel" ude fra gangen, og samtalen i køkkenet ebber så småt ud. Klubben er ved at lukke, og jeg forlader klubben sammen med to piger, der pænt siger farvel og tak for nu.

Jeg sætter mig ind i bilen med en fornemmelse af, at have mødt en klub, hvor medarbejdergruppen ikke blot kan sætte ord på deres pædagogik, men også udlever den i handling.

Jeg har observeret, at medarbejderne ikke er bange for at gå tæt på medlemmerne ved at spørge ind til hjemmesituationen, venner, kæresten, skolen m.v. Det er både når de hænger ud med medlemmerne i caféen, tager en gang pool i aulaen mv., og i mere formelle sammenhænge som holdaktiviteterne. Udgangspunktet for samtalen er altid relationen og trygheden, som medarbejderne bruger tid på at opbygge. Det er derfor tydeligt at mærke, at medarbejderne er bevidste om, at børn og unge har brug for nysgerrige, fagligt dygtige voksne, der "ikke har noget på dem", men som vil noget med dem.

Det har været interessant at møde medlemmer som enstemmigt fortæller om deres klub som et sted "de godt kan lide at komme". De beskriver klubben som et sted, hvor "der altid er noget at lave" og mulighed for "at lære nyt". De beskriver medarbejderne som nogle, der lytter, spørger ind til deres liv og tager aktivt del i

problemer og konflikter. De voksne lærer dem konkrete færdigheder og giver dem mod på nye relationer og aktiviteter – kompetencer de kan tage med videre i livet.

Jeg har mødt tidligere medlemmer, der har fortalt, at Oliemøllen og dens medarbejdere har sat aftryk i deres liv. De nævner bl.a. den gode relation og samtale med voksne som hjælp i forbindelse med uddannelsesvalg.

Oliemøllen er et godt eksempel på en klub, der løbende har formået at omstille sig, så den kan håndtere nye samfundsmæssige udfordringer. De nøjes ikke med at spise medlemmerne af med en omgang bob, men er bevidste om, at børn og unge i dag lever i en individualiseret verden, hvor de selv er ansvarlige for at lykkes. Derfor har de brug for strukturerede frirum, hvor de i trygge rammer kan udvikle faglige, sociale og personlige kompetencer samt navigationskompetencer, de kan tage med videre i livet. Det ses bl.a. i klubbens organisering af en række aktiviteter, de såkaldte *hold*. Her kan de dygtiggøre sig inden for en lang række fagområder, der gør det lettere at sige ja til nye udfordringer i fremtiden, samtidig med at de bliver klædt på til at analysere og indgå i nye relationer og fællesskaber.

Oliemøllen er desuden en klub, som er med til at bygge bro mellem forskellige kulturer og bydele, da børn og unge møder hinanden på tværs af skoler, alder og sociale- og kulturelle baggrunde. Klubben er også med til at bygge bro mellem foreningsløse børn og unge og foreningslivet.

Derfor har Fritids- og Ungdomsklubben Oliemøllen også en fremtid i Slagelse Kommune. Det har de dels som et selvstændigt bidrag til at skabe rammer for det gode børne- og ungdomsliv, dels som en inspirationskilde i det vigtige projekt, det er at holde pædagogikken up to date.

Metode

Denne præsentation af Fritids- og ungdomsklubben Oliemøllens pædagogiske tænkning og praksis bygger primært på et feltarbejde udført af undertegnede fra Center for Ungdomsstudier.

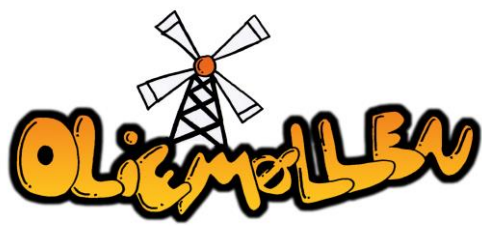
Feltarbejdet har indbefattet observationer og uformelle samtaler med medlemmer og personale hen over en to måneders periode, interviews med 7 medarbejdere, 4 forældre, 19 medlemmer fra fritidsklubben og 7 fra ungdomsklubben samt 1 samarbejdspartner til Oliemøllen. Forud for feltarbejdet har der været et 6 måneders samarbejde mellem Oliemøllen og Center for Ungdomsstudier, der har medført indsigt i klubbens strukturer, arbejdsformer og pædagogik.

Tak til

De mange medlemmer, forældre og medarbejdere, som har ladet sig interviewe og åbnet op for personlige fortællinger. Tak til de mange børn og medarbejdere, som har tilladt mig at observere og deltage i jeres klubhverdag, tålmodigt besvaret spørgsmål og ivrigt vist mig det, I brænder for at lave. Det har været en fornøjelse at opleve en medarbejdergruppe, der trods en omskiftelig tid, formår at fastholde fokus – at være vigtige medspillere i børn og unges liv!

Noémi Fodor Rasmussen

Center for Ungdomsstudier

Skælskør fritids- og ungdomsklub

CUR